

OBDAVČITEV DELA IN RAST ZAPOSLENOSTI: SLOVENIJA V MEDNARODNEM KONTEKSTU

Tax wedge and employment growth: Slovenia from an international perspective

Primož Dolenc

Univerza na Primorskem, Fakulteta za management

Suzana Laporšek

Univerza na Primorskem, Fakulteta za management

Prejeto/Received:

April 2010

Popravljen/Revised:

Oktober 2010

Sprejeto/Accepted:

November 2010

Izvleček

V članku so obravnavane značilnosti davčnega primeža, stopnje zaposlenosti in brezposelnosti v državah OECD in EU-27, s posebnim poudarkom na Sloveniji, ter analiziran učinek davčnega primeža na zaposlenost. Rezultati empirične analize so pokazali, da lahko države OECD in EU-27 razvrstimo v dve skupini glede na stopnje zaposlenosti in brezposelnosti. Prva skupina beleži nizko stopnjo zaposlenosti in visoko stopnjo brezposelnosti ter visok davčni primež, medtem ko ima druga skupina držav obratne značilnosti. Negativni učinek davčnega primeža na rast zaposlenosti v EU-27 je potrdila tudi panelna regresijska analiza. Slovenija se uvršča med države z visokim davčnim primežem, za katere je še posebej pomembno, da slednjega še naprej znižujejo.

Ključne besede: davčni primež, obdavčitev dohodka iz dela, rast zaposlenosti, ekonomska politika, OECD, EU, Slovenija

Abstract

The paper assesses the characteristics of tax wedge and employment and unemployment rates in the OECD countries and EU-27, with special emphasis on Slovenia, to analyse the tax wedge-employment relation. The empirical estimates show that, with regard to the employment and unemployment rates, OECD countries and the EU-27 can be classified into two groups. The first group is characterized by a high tax wedge, a low employment rate, and a high unemployment rate; the second group has the opposite characteristics. The negative effect of the tax wedge on employment growth was confirmed in a panel regression analysis. Slovenia is classified among countries with a high tax wedge, which is of special importance to continue with the dynamics of reducing the tax wedge.

Keywords: tax wedge, taxation of labor, employment, economic policy, Slovenia, OECD, EU

1 Uvod

Vpliv davčnega primeža, mere razlike med neto plačo zaposlenega in celotnimi stroški dela, na zaposlenost je v zadnjih letih predmet številnih razprav (OECD 2008). Z ustvarjanjem vrzeli med celotnimi stroški dela in realnimi plačami vodi povišanje obdavčitve dela (v razmerah nepopolno fleksibilnega trga dela) do zmanjšanja povpraševanja po delu in zaposlenosti ter posledično do povišanja brezposelnosti (Vodopivec 2005)¹. Mnoge študije so pokazale negativno povezanost med davčno obremenitvijo dela in zaposlenostjo, pri čemer je obseg, do katerega se povečanje davčnega primeža odraža v zmanjšanju zaposlenosti, odvisen od institucionalnih značilnosti individualnih trgov dela (gl. npr. Alesina in Perotti 1997; Nickell in Layard 1999; Daveri in Tabellini 2000; Nickell 2003; Belot in van Ours

¹ Višja obdavčitev dela tudi znižuje denarne tokove, ki pripadajo lastnikom podjetja, in preko tega znižuje vrednost lastniškega kapitala podjetja (gl. Stubelj 2010).

NG

Naše gospodarstvo / Our Economy
Vol. 57, No. 1–2, 2011
pp. 15–25

UDC: 336.22:331.5(497.4)

JEL: J30, J38, H24

2004; Bassanini in Duval 2006; Góra in dr. 2006, 2009; OECD 2006; Morawski in Mysk 2008; Behar 2009).

V članku so obravnavana štiri osrednja raziskovalna vprašanja:

1. Kakšne so značilnosti obremenitve stroškov dela z davki in prispevki ter stopnje zaposlenosti in brezposelnosti v državah članicah Organizacije za ekonomsko sodelovanje in razvoj (OECD)² in Evropske unije (EU)?
2. Kakšne so razlike (in vzroki zanje) v davčnem primežu med novimi (NMS) in starimi državami članicami EU?
3. Kakšna je politika obremenitve stroškov dela z davki in prispevki v Sloveniji?
4. Kakšen je vpliv davčnega primeža na rast zaposlenosti v EU?

Na podlagi zgoraj zastavljenih raziskovalnih vprašanj predlagamo naslednjih pet hipotez:

H1₁: Države OECD, ki niso članice EU, imajo v povprečju nižjo obremenitev stroškov dela z davki in prispevki kot države EU OECD.

H1₂: NMS imajo v povprečju višji davčni primež kot EU-15.

H1₃: Davčna obremenitev dela ima negativen učinek na zaposlenost, kar pomeni, da države z visokimi stopnjami obdavčitve dela beležijo nižjo stopnjo zaposlenosti in višjo stopnjo brezposelnosti.

H1₄: Slovenija ima visoko davčno obremenitev dela.

H1₅: Davčni primež ima negativen učinek na rast zaposlenosti v EU.

Članek je razdeljen na šest poglavij. Uvodnemu poglavju sledi kratek pregled nekaterih dosedanjih empiričnih študij o učinku obdavčitve prihodkov iz dela na zaposlenost, temu pa predstavitev metodologije in podatkov v tretjem poglavju. V četrtem poglavju so podrobno obravnavane značilnosti davčnega primeža ter stopnje zaposlenosti in brezposelnosti v državah OECD, EU in v Sloveniji. V petem poglavju je predstavljena panelna regresijska analiza povezanosti med davčnim primežem in rastjo zaposlenosti v EU. Članek se končuje s povzetkom temeljnih spoznanj ter ustreznimi priporočili politikam.

2 Kratek pregled empiričnih študij na področju obdavčitve dela

V skladu s klasično teorijo trga dela prikažemo zvišanje davčnega primeža s premikom krivulje povpraševanja po delu levo navzdol. Bolj ko je krivulja ponudbe dela (in/ali krivulja povpraševanja po delu) elastična, večji je negativen učinek davčnega primeža na zaposlenost (gl. World Bank 2005).

Številni avtorji so odnos med davčnim primežem in zaposlenostjo skušali pojasniti z različnimi mikro- in makroekonomskimi dejavniki. Makroekonomske študije odnosa med davčnim primežem in zaposlenostjo tako večin temeljijo na različnih panelnih podatkovnih bazah in ekonometričnih modelih z mero zaposlenosti kot odvisno spremenljivko, različnimi merami davčne obremenitve dela kot pojasnjevalnimi spremenljivkami ter skupino kontrolnih spremenljivk (kot so bruto domači proizvod (BDP), stopnja inflacije, standardne institucije trga dela itd.). Kljub razlikam v strukturi ekonometričnih modelov kaže večina študij na obstoj negativne povezanosti med davčnim primežem in zaposlenostjo. Kratek opis strukture in rezultatov nekaterih študij najdemo v de Haan in dr. (2003), Nickell (2003) in OECD (2006).

Nickell in Layard (1999) sta s panelno analizo na vzorcu 20 držav OECD v obdobju 1984–1994 pokazala, da se znižanje povprečne davčne obremenitve za 5 odstotnih točk odrazi v znižanju stopnje brezposelnosti za 13 %. Nickell (2003) je pokazal, da povišanje davčnega primeža za 10 % zniža ponudbo dela delovno aktivnega prebivalstva za približno 1–3 %.

Alesina in Perotti (1997) sta na vzorcu 14 držav OECD empirično potrdila teoretični model, ki trdi, da povišanje v redistribuciji, ki je financirano s povišanjem obdavčitve dela, vodi do povišanja stroškov dela na enoto, kar povzroči izgubo konkurenčnosti. V zameno izguba konkurenčnosti povzroči zmanjšanje povpraševanja po izvozu in upad zaposlenosti v vseh sektorjih domačega gospodarstva.

Daveri in Tabellini (2000) sta primerjala učinek obdavčitve dela na zaposlenost in rast v desetih evropskih in štirih drugih industrijskih državah OECD (Avstralija, Japonska, Kanada in Združene države Amerike) v obdobju 1965–1991. Z empirično analizo sta pokazala, da je visoka pozitivna povezanost med obdavčitvijo dela in brezposelnostjo evropski fenomen, in to tudi zato, ker se v Evropi (za razliko od drugih obravnavanih držav) višja obdavčitev prenese v višje plače. Ocenila sta, da dvig stopnje efektivne obdavčitve dela za skoraj 10 odstotnih točk v Evropi povzroči zvišanje stopnje brezposelnosti za 4 odstotne točke. Še več, dvig obdavčitve dela je prav tako povezan z znižanjem stopnje rasti za približno 0,4 odstotne točke na letni ravni in s približno eno tretjino opazovanega znižanja rasti v letih med 1965 in 1975 ter 1976 in 1991. Negativno povezanost med davki na dohodek in gospodarsko rastjo je potrdil tudi Arnold (2008).

Podobne ugotovitve sporočajo tudi študije na vzorcu držav članic EU. Góra in sodelavci (2006) so npr. pokazali na negativne učinke davčnega primeža na rast zaposlenosti v osmih NMS in poudarili, da davčni primež bolj prizadene zaposlenost nizkokvalificiranih delavcev. Negativno povezanost med davčnim primežem in zaposlenostjo so Góra in sodelavci (2009) pokazali tudi na primeru Ukrajine in Rusije. Tudi Vörk in njegovi sodelavci (2006) so potrdili negativne učinke davčnega primeža na ponudbo delovne

² V analizo držav OECD nismo vključili Slovenije in Čila, ki sta postala člana OECD leta 2010.

sile in stopnjo zaposlenosti v NMS-8. Škodljive učinke visokega davčnega primeža in/ali neprimerne sistema nadomestil za brezposelnost na trg dela je v svoji študiji na vzorcu 10 osrednjih in vzhodnih držav članic EU (CEE)³ potrdil tudi Behar (2009).

Čeprav večina študij potrjuje negativni učinek davčnega primeža na zaposlenost, je obseg, do katerega se povišanje davčnega primeža odrazi v znižanju zaposlenosti, odvisen tudi od institucionalnih značilnosti posameznih trgov dela (kot so struktura sistema določanja plač, zakonske določbe na področju minimalnih plač, nadomestil za brezposelnost ter socialnih transferjev, sistem socialnega varstva, raven znanj in spretnosti delovne sile, porazdelitev davčnega bremena med delodajalci in zaposlenimi, progresivnost davkov in druge politike ter institucije na trgu dela). Toda tovrstne študije so tudi predmet številnih kritik zaradi omejitev pri uporabljenih podatkih in pomanjkanja robustnosti v empiričnih modelih, na katerih slonijo (gl. npr. Blanchard 2006).

3 Metodologija in podatki

Značilnosti davčnega primeža, stopnje zaposlenosti in stopnje brezposelnosti leta 2008 v državah OECD in EU-27 s posebnim poudarkom na Sloveniji analiziramo z uporabo opisnih statistik.

Da bi preverili, ali med opazovanimi državami obstajajo homogene skupine, ter ocenili njihove značilnosti, smo uporabili Wardovo hierarhično metodo razvrščanja. Pri razvrščanju držav v skupine smo uporabili spremenljivki stopnja brezposelnosti in stopnja zaposlenosti leta 2008.⁴ Število skupin je bilo določeno s pomočjo dendograma.

Nazadnje smo preverili, ali razlike v davčnem primežu lahko pojasnijo razlike v stopnji zaposlenosti in brezposelnosti med državami. V analizi smo uporabili razseвне diagrame povezanosti in panelni model, ocenjen po metodi možnih posplošenih najmanjših kvadratov (ang. *feasible generalized least squares*) na vzorcu 27 držav članic EU med letoma 1999 in 2008. Slednjega smo uporabili zaradi prisotnosti heteroskedastičnosti in avtokorelacije v modelu.⁵ Ocenili smo naslednji regresijski model:

$$EG_{i,t} = \alpha + \beta \cdot TW_{i,t} + \Pi \cdot \text{makroekonomska kontrolna matrika}_{i,t} + e_{i,t} \quad (1)$$

kjer je EG rast zaposlenosti, TW davčni primež za samsko osebo brez otrok s 67 % povprečne plače, e napaka, i in t pa država in čas. Makroekonomska kontrolna matrika vključuje spremenljivke BDP na prebivalca, stopnjo zaposlenosti (15–64 let) in stopnjo inflacije.

³ Deset NMS iz Srednje in Vzhodne Evrope označujemo s kratico CEE.

⁴ Uporabljene spremenljivke smo standardizirali, da bi se izognili vplivu različnih povprečij na njihovo relativno pomembnost.

⁵ Prisotnost heteroskedastičnosti v modelu smo testirali s testom razmerja verjetij (angl. likelihood-ratio test), prisotnost avtokorelacije pa z Wooldridgevim testom.

Čeprav je bila odločitev o obdobju analize odvisna predvsem od razpoložljivosti podatkov, uporaba starejših podatkov ne bi odsevala realnih razmer v večini držav CEE, saj so bila njihova gospodarstva pod velikim vplivom ekonomskih in političnih tranzicijskih procesov.

Za ugotavljanje statistične značilnosti razlik med skupinami smo zaradi majhnega števila obravnavanih držav uporabili Mann-Whitneyjev neparametrični test.

Empirična analiza davčnega primeža in njegovih potencialnih učinkov na zaposlenost sloni na treh glavnih skupinah virov podatkov:

1. podatki za države OECD so bili pridobljeni iz uradne podatkovne baze OECD (OECD.Stat 2009) in uradnih poročil (OECD 2008 in 2009a, b, c, d);
2. panelni podatki za države članice EU so bili pridobljeni iz podatkovne baze Eurostat (2009) in uradnih poročil Evropske komisije (European Commission 2008 in 2009a, b in c);
3. dodatni podatki za Slovenijo so bili zbrani iz podatkovnih baz in poročil Statističnega urada Republike Slovenije (2009a, b, c) in Zavoda za zaposlovanje Republike Slovenije.

Podatki o davčnem primežu so preračunani na podlagi metodologije OECD, in sicer za povprečnega delavca (samskega in brez otrok), zaposlenega v proizvodnem sektorju B–N,⁶ ki prejema 67 % povprečne plače (OECD 2008). Za podatke o obdavčitvi delavca s 67 % povprečne plače smo se odločili iz dveh razlogov: prvič, zaradi dostopnosti podatkov, in drugič, povprečne plače ne odsevajo realne slike porazdelitve plač, zato bi bilo v nadaljnje raziskave treba vključiti srednje vrednosti oz. vrednosti mediane prihodkov od dela. Ker pa podatki o vrednosti mediane plač v večini držav niso dostopni za obdobje naše analize, menimo, da je kazalec 67 % povprečne plače bližje dejanski porazdelitvi plač.⁷

V nadaljnji analizi se osredotočamo na odnos med davčnim primežem in zaposlenostjo, pri čemer učinkov dejavnikov na strani ponudbe dela in drugih institucij na trgu dela (npr. minimalna plača, veščine in znanja, zakonske določbe na področju varstva zaposlenosti itd.) ne obravnavamo podrobno.

4 Značilnosti obdavčitve dela in zaposlenosti

4.1 Države OECD

Stopnja davčne obremenitve delavca v proizvodnji (samskega in brez otrok) s 67 % povprečne plače se močno razlikuje med državami OECD, in to tako zaradi razlik v gospodarskem razvoju ter ekonomskem in političnem sistemu kot tudi zaradi različnega razumevanja pojma socialne

⁶ V skladu s Standardno klasifikacijo dejavnosti (2008) dejavnosti B–N nadomeščajo dejavnosti C–K.

⁷ V Sloveniji je npr. mediana letne bruto plače leta 2006 znašala 79,3 % povprečne letne bruto plače (Statistični urad Republike Slovenije 2009a).

države (gl. tabelo 1; podatki za Slovenijo so vključeni za primerjavo).

Vse države OECD imajo progresivni davčni primež, kar pomeni, da stopnja obdavčitve dela narašča z naraščanjem osebnega dohodka oz. plač. Na ta način so zaščiteni delavci z nizkimi dohodki, saj se višja obdavčitev prevrne na zaposlene z višjimi dohodki.

Kot je razvidno iz tabele 1, dosegajo najvišje stopnje davčnega primeža države EU OECD. Slednje v povprečju tudi za 13,8 odstotne točke presegajo povprečje držav ne-EU OECD (razlike med skupinama držav so statistično značilne pri 5 % stopnji značilnosti). Te države prav tako beležijo statistično značilno višjo stopnjo brezposelnosti kot države ne-EU OECD (gl. tabelo 2).

Tabela 1: Obdavčitev dela na zaposlenega s 67 % povprečne plače, stopnja zaposlenosti in stopnja brezposelnosti v državah OECD (in Sloveniji) leta 2008 (v %)

Država ^a	Davek na osebni dohodek	Prispevki za socialno varnost		Davek na izplačane plače	Celotni davčni primež ^b	Stopnja zaposlenosti	Stopnja brezposelnosti
		delojemalec	delodajalec				
Belgija	22,1	13,9	14,3	0,0	50,3	62,0	6,4
Nemčija	16,4	20,7	10,3	0,0	47,3	70,2	7,6
Madžarska	11,0	17,0	17,1	1,6	46,7	56,7	7,9
Francija	12,2	13,7	19,6	0,0	45,5	64,6	7,4
Avstrija	10,2	18,1	12,0	4,2	44,4	72,1	3,9
Italija	15,2	9,5	18,3	0,0	43,0	58,7	6,8
Švedska	16,8	7,0	14,4	4,3	42,5	75,7	6,2
Nizozemska	5,3	26,6	9,9	0,0	41,7	76,1	3,0
Slovenija	6,8	18,9	13,7	0,9	40,3	68,6	4,4
Češka	6,5	12,5	21,0	0,0	40,0	66,6	4,4
Danska	26,6	11,9	0,5	0,0	38,9	78,4	3,1
Poljska	5,9	21,5	11,4	0,0	38,7	59,2	7,2
Finska	17,3	6,1	14,9	0,0	38,3	71,9	6,3
Turčija	10,0	15,0	12,6	0,0	37,6	44,9	11,2
Grčija	4,1	16,0	17,5	0,0	37,6	62,2	7,3
Slovaška	5,9	13,4	16,8	0,0	36,1	62,3	9,6
Norveška	18,1	7,8	8,4	0,0	34,3	78,1	2,6
Španija	7,5	6,4	19,9	0,0	33,8	65,3	11,4
Portugalska	6,0	11,0	15,9	0,0	32,9	68,2	8,1
Velika Britanija	14,6	8,3	6,8	0,0	29,7	72,7	5,4
Luksemburg	8,0	12,0	9,6	0,0	29,6	64,4	5,0
ZDA	14,7	7,7	5,7	0,0	28,0	70,9	5,8
Japonska	6,4	12,2	9,4	0,0	28,0	70,7	4,2
Kanada	12,4	7,1	7,1	0,0	26,6	73,7	6,2
Švica	7,4	11,1	8,1	0,0	26,5	79,5	3,4
Islandija	19,3	0,3	4,1	0,0	23,7	84,2	3,0
Avstralija	17,2	0,0	0,0	4,7	21,9	73,2	4,3
Nova Zelandija	18,2	0,0	0,0	0,0	18,2	74,9	4,2
Koreja	1,8	7,6	8,0	0,0	17,4	63,8	3,3
Irska	4,1	2,9	9,0	0,0	16,0	68,1	5,3
Mehika	-2,7	1,3	12,4	0,0	10,9	59,9	3,7
povprečje ^c	11,3	10,6	11,2	0,5	33,5	68,3	5,8
stand. odklon ^c	6,7	6,5	5,8	1,4	10,2	8,2	2,4
koef. variacije ^c	0,6	0,6	0,5	2,8	0,3	0,1	0,4
medianac	10,6	11,1	10,9	0,0	35,2	69,2	5,6

Opombe:

^a Države so razvrščene po padajoči vrednosti davčnega primeža.

^b Zaradi zaokroževanja lahko končna vrednost davčnega primeža za eno odstotno točko odstopa od vsote stolpcev davka na osebni dohodek, prispevkov za socialno varnost in davka na izplačane plače.

^c Parametri so preračunani za države OECD.

Viri: OECD (2008), OECD (2009a, b), OECD.Stat (2009), Eurostat (2009), Statistični urad Republike Slovenije (2009c), lastni izračuni.

Tabela 2: Povprečni davčni primež, stopnja brezposelnosti in stopnja zaposlenosti v državah EU OECD in ne-EU OECD leta 2008 (v %)*

Skupina	Davčni primež ^a	Stopnja brezposelnosti	Stopnja zaposlenosti
države EU OECD (n = 19)	38,6 ± 8,0	6,4 ± 2,1	67,1 ± 6,3
države ne-EU OECD (n = 11)	24,8 ± 7,6	4,7 ± 2,4	70,3 ± 10,8
skupaj (n = 30)	33,5 ± 10,2	5,8 ± 2,4	68,3 ± 8,2
Mann-Whitneyjev test			
Z (p)	-3,659 (0,000)	-2,432 (0,015)	-1,485 (0,145)

Opombi:

* V tabeli so prikazane povprečne vrednosti spremenljivk in vrednosti standardnega odklona.

^a Podatki za zaposlenega v proizvodnji (samskega in brez otrok) s 67 % povprečne plače.

Viri: tabela 1, lastni izračuni.

Tabela 3: Značilnosti dveh skupin držav OECD, razvrščenih po Wardovi hierarhični metodi razvrščanja, leta 2008 (v %)*

Skupina	Davčni primež ^a	Stopnja brezposelnosti	Stopnja zaposlenosti
skupina 1 (n = 9)	41,0 ± 5,6	8,4 ± 1,9	59,5 ± 6,2
skupina 2 (n = 21)	30,3 ± 10,2	4,7 ± 1,5	72,1 ± 5,8
skupaj (n = 30)	33,5 ± 10,2	5,8 ± 2,4	68,3 ± 8,2
Mann-Whitneyjev test			
Z (p)	-2,512 (0,012)	-3,869 (0,000)	-3,780 (0,000)

Opombi:

* V tabeli so prikazane povprečne vrednosti spremenljivk in vrednosti standardnega odklona.

^a Podatki za zaposlenega v proizvodnji (samskega in brez otrok) s 67 % povprečne plače.

Viri: tabela 1, lastni izračuni.

Podatki v tabeli 1 prav tako kažejo, da med državami OECD ni razlik zgolj v davčni obremenitvi dela, temveč tudi v stopnjah zaposlenosti in brezposelnosti. Še več, preprosta analiza je pokazala, da sta stopnja brezposelnosti in davčni primež pozitivno povezana (koeficient korelacije = 0,382 pri $p = 0,037$), medtem ko je povezanost med stopnjo zaposlenosti in davčnim primežem negativna (koeficient korelacije = -0,207), vendar ni statistično značilna.

Da bi zgornje ocene potrdili, smo z uporabo hierarhične metode razvrščanja določili dve skupini držav OECD,⁸ ki so si podobne glede na stopnjo zaposlenosti in brezposelnosti. V prvo skupino se uvrščajo države z višjim davčnim primežem, za katere sta značilni visoka stopnja brezposelnosti in nizka stopnja zaposlenosti. Nasprotno ima druga skupina držav nižji davčni primež ter nizko stopnjo brezposelnosti in visoko stopnjo zaposlenosti. Razlike med skupinama držav so statistično značilne pri 5 % stopnji značilnosti pri vseh obravnavanih spremenljivkah (gl. tabela 3). Ti empirični rezultati potrjujejo obstoj povezanosti med davčnim primežem in zaposlenostjo, saj nizek

davčni primež ustreza nizki stopnji brezposelnosti in visoki stopnji zaposlenosti in obratno. Rezultati so primerljivi z ugotovitvami drugih empiričnih študij na vzorcu držav OECD (npr. Nickell in Layard 1999; Nickell 2003; Daveri in Tabellini 2000; Dolenc in Vodopivec 2005; Bassanini in Duval 2006; Kosi in Bojnec 2009; Šeparović 2009 itd.).

Na podlagi Wardove metode razvrstitve držav OECD v skupine smo oblikovali diskriminantno funkcijo, katere namen je preverjanje ugotovitev, pridobljenih na vzorcu držav OECD, tudi na drugih skupinah držav:

$$\hat{Z} = 4,071 + 0,56TW + 0,296UR - 0,112ER \quad (2)$$

Opomba: Diskriminantna funkcija razdeli države na dve skupini glede na predznak spremenljivke Z . Presečna vrednost Z je 0.

Legenda: TW – davčni primež za samsko osebo brez otrok in s 67 % povprečne plače, UR – stopnja brezposelnosti, ER – stopnja zaposlenosti.

Države z nizkim davčnim primežem ter posledično visoko stopnjo zaposlenosti in nizko stopnjo brezposelnosti beležijo negativno vrednost diskriminante funkcije, medtem ko imajo države z visokim davčnim primežem pozitivno vrednost diskriminante funkcije. Analiza z diskriminantno funkcijo je države OECD razdelila v enake skupine kot metoda razvrščanja z izjemo Finske, Češke,

⁸ V prvi skupini so Belgija, Francija, Grčija, Madžarska, Italija, Poljska, Slovaška republika, Španija in Turčija. Drugo skupino sestavljajo Nemčija, Portugalska, Švedska, Finska, Kanada, Velika Britanija, ZDA, Češka republika, Luksemburg, Irska, Koreja, Mehika, Avstrija, Japonska, Nova Zelandija, Nizozemska, Norveška, Danska, Švica in Islandija.

Tabela 4: Obdavčitev dela zaposlenega v proizvodnji (samskega in brez otrok) s 67 % povprečne plače, stopnja zaposlenosti in stopnja brezposelnosti v EU leta 2008 (v %)

Država ^a	Davčni primež	Stopnja zaposlenosti	Stopnja brezposelnosti
Belgija	50,3	62,4	7,0
Nemčija	47,3	70,7	7,3
Madžarska	46,7	56,7	7,8
Francija	45,5	64,9	7,8
Avstrija	44,4	72,1	3,8
Italija	43,0	58,7	6,8
Švedska	42,5	74,3	6,2
Nizozemska	41,7	77,2	2,8
Litva	40,3	64,3	5,8
Slovenija	40,3	68,6	4,4
Romunija	40,1	59,0	5,8
Češka	40,0	66,6	4,4
Latvija	39,9	68,6	7,5
Danska	38,9	78,1	3,3
Poljska	38,7	59,2	7,1
Finska	38,3	71,1	6,4
Estonija	38,2	69,8	5,5
Grčija	37,2	61,9	7,7
Slovaška	36,1	62,3	9,5
Bolgarija	35,1	64,0	5,6
Španija	33,8	64,3	11,3
Portugalska	32,9	68,2	7,7
Velika Britanija	29,7	71,5	5,6
Luksemburg	29,6	63,4	4,9
Malta	17,9	55,3	5,9
Irska	16,0	67,6	6,0
Ciper	0,0	70,9	3,6
povprečje EU-27	36,5	66,4	6,2
mediana	38,9	66,6	6,0
standardni odklon	10,7	6,0	1,9
povprečje EU-15	38,1	68,4	6,3
mediana	38,9	68,2	6,4
standardni odklon	8,7	5,8	2,1
povprečje NMS-12	34,4	63,8	6,1
mediana	39,3	64,2	5,8
standardni odklon	12,8	5,3	1,7
povprečje CEE-10	39,5	63,9	6,3
mediana	40,0	64,2	5,8
standardni odklon	3,1	4,6	1,6

Opomba:

^a Države so razvrščene po padajoči vrednosti davčnega primeža.

Viri: Eurostat (2009), lastni izračuni.

Nemčije in Portugalske.⁹ To pomeni, da se verjetnost, da bo država uvrščena med tiste z visokim davčnim primežem in nizko stopnjo zaposlenosti, povečuje s poviševanjem obdavčitve dela (ki glede na teoretična in empirična pričakovanja

⁹ Češka (0,03) in Danska (0,15) sta na meji obeh skupin držav (obe imata nižjo stopnjo brezposelnosti in višjo stopnjo zaposlenosti, kot je povprečje skupine). Portugalska (0,67) in Nemčija (1,1) dosegata višjo diskriminanto oceno zaradi visokih stopenj brezposelnosti. Kljub temu je davčni primež na Portugalskem (32,9 %) bližje povprečju skupine.

povzroča znižanje zaposlenosti in povišanje brezposelnosti, kar verjetnost še povečuje), vendar povezanost med spremenljivkama ni izrazita.

4.2 Evropska unija

Velike razlike v obdavčitvi zaposlenih s 67 % povprečne plače leta 2008 se prav tako pojavljajo med državami članicami EU (gl. tabelo 4). V povprečju je stopnja obdavčitve dela višja v EU-27 kot v državah OECD predvsem zaradi nizkih stopenj obdavčitve v državah ne-EU OECD: povprečni davčni primež v EU-27 znaša 36,5 %, kar je 3 odstotne točke več, kot je povprečje držav OECD (gl. tudi pogl. 4.1). V EU-15 je povprečni davčni primež leta 2008 znašal 38,1 %, v NMS pa le 34,4 %. Vendar razlika v povprečnem davčnem primežu med EU-15 in NMS-12 ni statistično značilna pri 5 % stopnji značilnosti, tudi zaradi visoke variabilnosti davčnega primeža v NMS. Prav tako med skupinama držav niso statistično značilne razlike v stopnji zaposlenosti in stopnji brezposelnosti.

Kot je razvidno iz tabele 4, je v osmih NMS davčni primež višji od povprečja EU-15. Tako nizka povprečna vrednost davčnega primeža v NMS je torej posledica izredno nizke obdavčitve dela na Cipru (0,0 %) in Malti (17,9 %).¹⁰ To pomeni, da je v nadaljnji analizi treba upoštevati dve dejstvi: prvič, bolj primerna mera primerjave med EU-15 in NMS je vrednost mediane davčnega primeža, in drugič, Ciper in Malto je treba obravnavati ločeno od preostalih (srednje- in vzhodnoevropskih) NMS. Povprečni davčni primež v CEE je namreč 39,5 %, kar je za 5,1 odstotne točke više od povprečja v NMS.¹¹ Slednje so predlagali tudi Ederveen in Thissen (2004), Vörk in dr. (2006) in Behar (2009).

Podobno kot pri analizi držav OECD v prejšnjem podglavju smo tudi pri državah EU preverili, ali med davčnim primežem in zaposlenostjo obstaja povezanost. Ponovno smo uporabili hierarhično metodo razvrščanja, s katero smo določili dve skupini držav EU, ki so si podobne glede na stopnje zaposlenosti in brezposelnosti.¹² Kot je razvidno iz tabele 5, ima prva skupina višjo stopnjo brezposelnosti in nižjo stopnjo zaposlenosti ter s tem višji davčni primež, medtem ko ima druga skupina nižjo stopnjo brezposelnosti, višjo stopnjo zaposlenosti in nižji davčni primež. Vendar razlika v davčnem primežu med skupinama držav ni statistično značilna pri 5 % stopnji značilnosti.

¹⁰ Nizka stopnja obdavčitve dela na Cipru in Malti je povezana z zgodovinskimi vezmi z Britanijo, saj imata tudi Irska in Velika Britanija enega od najnižjih davčnih primežev v EU-15 (European Commission 2009a).

¹¹ Vendar tudi med EU-15 in CEE razlike v davčnem primežu, stopnji zaposlenosti in stopnji brezposelnosti po Mann-Whitneyjevem testu niso statistično značilne pri 5 % stopnji značilnosti.

¹² Prvo skupino sestavljajo Belgija, Bolgarija, Francija, Grčija, Madžarska, Italija, Litva, Luksemburg, Malta, Poljska, Romunija, Slovaška republika in Španija. V drugo skupino so vključene Avstrija, Ciper, Češka republika, Danska, Estonija, Finska, Nemčija, Irska, Latvija, Nizozemska, Portugalska, Slovenija, Švedska in Velika Britanija.

Tabela 5: Značilnosti dveh skupin držav EU, razvrščenih po Wardovi hierarhični metodi razvrščanja, leta 2008 (v %)*

Skupina	Davčni primež ^a	Stopnja brezposelnosti	Stopnja zaposlenosti
skupina 1 (n = 13)	38,0 ± 8,3	7,2 ± 1,8	61,3 ± 3,2
skupina 2 (n = 14)	35,0 ± 12,6	5,3 ± 1,6	71,1 ± 3,4
skupaj (n = 27)	36,5 ± 10,7	6,2 ± 1,9	66,4 ± 6,0
<i>Mann-Whitneyjev test</i>			
Z (p)	-0,267 (0,793)	-4,417 (0,000)	-2,380 (0,017)

Opombi:

* V tabeli so prikazane povprečne vrednosti spremenljivk in vrednosti standardnega odklona.

^a Podatki za zaposlenega v proizvodnji (samskega in brez otrok) s 67 % povprečne plače.

Viri: tabela 4, lastni izračuni.

4.3 Slovenija

Leta 2008 je davčni primež na zaposlenega (samskega in brez otrok) s 67 % povprečne plače v Sloveniji znašal 40,3 %, kar je tako nad povprečjem EU-27 (36,5 %) kot povprečjem držav OECD (33,5 %). Slovenija ima med NMS (skupaj z Litvo) drugo najvišjo obdavčitev dela, takoj za Madžarsko (gl. tabelo 4). Davčno breme je višje za delojemalce (25,9 %) kot delodajalce (14,6 %). Glede na dejavnosti so davki in prispevki najvišji na področju dejavnosti finančnega posredništva (39,3 % bruto plače), nato na področju dejavnosti nepremičnin, najema in poslovnih storitev (37,0 % bruto plače) in na področju dejavnosti zdravstva in socialnega varstva (36,1 % bruto plače). Obremenitve plač z davki in prispevki so bile najmanjše na področjih dejavnosti kmetijstva, lova in gozdarstva ter gostinstva (znašale so 33,0 % bruto plače; Statistični urad Republike Slovenije 2009b).

Davčni primež v Sloveniji po letu 2004 počasi upada. Razlog za to so spremembe v zakonodaji, kot so zmanjšanje števila davčnih razredov in mejnih stopenj davka na osebne dohodke v letih 2004 in 2007, povišanje davčnih olajšav leta 2008 ter odprava davka na izplačane plače leta 2009.¹³ Kot rezultat teh ukrepov se je davčni primež leta 2008 zmanjšal za 2,2 % v primerjavi z letom 2006 (z 41,2 na 40,3 %), leta 2009 pa dosegel raven 39,7 %. Vendar je bila ne glede na znižanje v davčnem primežu obdavčitev dela v Sloveniji vseskozi nad povprečno in srednjo vrednostjo EU-27 ter nad povprečjem skupin držav EU z nizkim in visokim davčnim primežem. To kaže na potrebo po nadaljnjem zniževanju davčnega primeža v Sloveniji, saj se bo to, glede na ekonometrične študije OECD (2009b, c), odrazilo v pozitivnih učinkih tako na povpraševanje po delu kot na ponudbo delovne sile.

¹³ S spremembo Zakona o dohodnini-1 leta 2004 se je zmanjšalo število davčnih razredov (s šest na pet), znižala se je najnižje davčne stopnje s 17 na 16 % ter se povišale splošne olajšave za vse davkoplačevalce (s 1.474 EUR na 2.355 EUR). Leta 2007 je ponovna sprememba Zakona o dohodnini-2 nadomestila pet davčnih razredov (od 16 do 50 %) s tremi davčnimi razredi (16, 27 in 41 %), s čimer se je zmanjšalo davčno breme za delavce z visokimi plačami. Leta 2008 je vlada zvišala raven splošnih in posebnih davčnih olajšav (s čimer se je znižalo davčno breme, še posebej za tiste z nižjimi dohodki) ter znižala in poenostavila obstoječe posebne olajšave.

Toda prerazdelitev obdavčitve na druge dejavnike kot delo ima lahko tudi negativne učinke. Usmerjeno zniževanje obdavčitve delavcev z nizkimi plačami je lahko upravičeno kot alternativa nizkim proračunskim stroškom.

Pri razvrščanju držav članic EU glede na stopnji zaposlenosti in brezposelnosti se je Slovenija uvrstila v skupino z nizkim davčnim primežem. Vendar, kot smo pokazali v prejšnjem podpoglavju, razlike v davčnem primežu med skupinami držav EU niso bile statistično značilne pri 5 % stopnji značilnosti (gl. tabelo 5). Zato smo hierarhično analizo razvrščanja za Slovenijo ponovili, in sicer na vzorcu držav OECD, ki smo jim priključili tudi Slovenijo. Analiza je Slovenijo uvrstila med države OECD z nižjo stopnjo brezposelnosti in višjo stopnjo zaposlenosti. Za to skupino držav je, v povprečju, značilna nizka stopnja obdavčitve dela. Vendar ima Slovenija v primerjavi z državami iz skupine (kljub nizki stopnji brezposelnosti in visoki stopnji zaposlenosti) visok davčni primež. Davčna obremenitev v Sloveniji je leta 2008 namreč znašala 40,3 %, kar je celo 10 odstotnih točk nad povprečjem skupine držav OECD z nizkim davčnim primežem ter le 0,7 odstotne točke pod povprečjem skupine držav OECD z visokim davčnim primežem. Glede na delitev po hierarhični metodi razvrščanja je Slovenija najbolj podobna Češki, ki prav tako navkljub nizki stopnji brezposelnosti in visoki stopnji zaposlenosti beleži visok davčni primež (43,4 %).

Tudi glede na rezultate diskriminantne analize (opravljene na vzorcu držav OECD) za leto 2008 se Slovenija uvršča v skupino držav z nizkim davčnim primežem (gl. enačbo 3):

$$\hat{Z}=4,071+0,56\cdot40,3+0,296\cdot4,4-0,112\cdot68,6=-0,053 \quad (3)$$

Vendar moramo ob tem upoštevati dve pomembni dejstvi: prvič, diskriminantna analiza je Slovenijo uvrstila na mejo obeh skupin, in drugič, glavna vzroka za to, da je Slovenija dosegla takšen rezultat, sta njena nizka stopnja brezposelnosti in visoka stopnja zaposlenosti. Glede na slednje in glede na rezultate opisne statistike ne moremo trditi, da je Slovenija država z nizkim davčnim primežem, temveč nasprotno, zanjo je značilna visoka obdavčitev dela.

Tabela 6: *Ocene regresijskih koeficientov na podlagi panelne regresijske analize*

Rast zaposlenosti	Regresijski koeficient	Standardna napaka	p
davčni primež	–0,036*	0,011	0,002
BDP na prebivalca	1,792*	0,369	0,000
stopnja zaposlenosti	–0,027	0,019	0,171
stopnja inflacije	0,005	0,041	0,904
konstanta	–13,551*	3,370	0,000

* Regresijski koeficienti so statistično značilni pri 5 % stopnji značilnosti.

Na podlagi rezultatov diskriminantne analize in podatkov o povprečni stopnji zaposlenosti in brezposelnosti v državah OECD z nizkim davčnim primežem smo naredili preprost izračun, koliko naj Slovenija zmanjša obdavčitev dela, da bi dosegla povprečje držav OECD z nizkim davčnim primežem. Izračuni so pokazali, da bi Slovenija morala znižati davčni primež za približno 5,5 odstotnih točk oz. 13,5 %. Seveda to odpira vprašanje, kakšen učinek bi imelo takšno znižanje obdavčitve dela na stopnjo rasti zaposlenosti v Sloveniji. Na to vprašanje bomo skušali odgovoriti v naslednjem poglavju.

5 Davčni primež in rast zaposlenosti v Evropski uniji

Panelni regresijski model je na vzorcu 27 držav članic EU v obdobju 1999–2008 pokazal, da se v EU-27 povišanje davčnega primeža za eno odstotno točko odraža v znižanju stopnje rasti zaposlenosti za približno 0,04 odstotne točke pri danem BDP na prebivalca, stopnji zaposlenosti in stopnji inflacije ter drugih nespremenjenih pogojih. Statistično značilno negativno povezanost med obdavčitvijo dela in rastjo zaposlenosti smo potrdili tudi pri analizi z uporabo nepravilnih (angl. *dummy*) spremenljivk. Nekoliko močnejša povezanost med obdavčitvijo dela in stopnjo rasti zaposlenosti se kaže v skupini držav EU z visokim davčnim primežem (regresijski koeficient znaša –0,05 pri 5 % stopnji značilnosti). Ocene regresijske analize tako ponovno potrjujejo negativni učinek davčnega primeža na stopnjo rasti zaposlenosti.¹⁴

In kaj to pomeni za Slovenijo? Kot smo pokazali v prejšnjem poglavju, mora Slovenija – če želi doseči povprečje skupine držav OECD z nizkim davčnim primežem – znižati trenutno stopnjo obdavčitve dela za približno 5,5 odstotnih točk (oz. 13,5 %). Znižanje davčnega primeža za 5,5 odstotnih točk bi, na podlagi rezultatov panelne regresijske analize, zvišalo rast zaposlenosti za 0,22 odstotne točke pri drugih nespremenjenih razmerah. Vendar znižanje stopnje obdavčitve dela ne bo zadosten ukrep za doseganje povprečne stopnje zaposlitve držav OECD z nizkim davčnim primežem. Za to so namreč potrebne spremembe tudi v drugih mehanizmih trga dela.

6 Sklep in priporočila politikam

V članku smo ocenjevali značilnosti davčnega primeža ter stopenj zaposlenosti in brezposelnosti v državah OECD in EU, s posebnim poudarkom na Sloveniji, leta 2008 ter z uporabo panelnega regresijskega modela analizirali vpliv davčnega primeža na rast zaposlenosti v državah članicah EU med letoma 1999 in 2008.

Rezultati empirične analize so pokazali, da je povprečni davčni primež za samsko osebo brez otrok, ki prejema 67 % povprečne bruto plače, v državah članicah EU leta 2008 znašal 36,5 %, medtem ko je bil v državah OECD v povprečju za 3 odstotne točke nižji. Glede na to, da je večina držav članic OECD tudi članic EU, smo v analizi stopili korak dlje in preverili, kakšne so razlike v davčnem primežu in zaposlenosti med državami EU OECD in ne-EU OECD. Rezultati analize so potrdili našo prvo hipotezo, saj povprečni davčni primež v državah EU OECD za kar 13,8 odstotnih točk presega povprečje držav ne-EU OECD. Znotraj EU je davčni primež v starih državah članicah za 3,7 odstotne točke višji kot v NMS (kjer znaša 34,4 %), vendar je vrednost mediane davčnega primeža višja v NMS kot v EU-27 ali EU-15. Ne glede na to razlike med EU-15 in NMS-12 niso statistično značilne, zaradi česar ne moremo potrditi naše druge hipoteze. Empirična analiza je prav tako pokazala, da sta za države z visokim davčnim primežem značilni visoka stopnja brezposelnosti in nizka stopnja zaposlenosti (in obratno), s čimer smo potrdili tretjo hipotezo. Slovenija se je glede na hierarhično metodo razvrščanja uvrstila med države z nizkim davčnim primežem, vendar je nadaljnja analiza pokazala, da je zanj, v mednarodno primerjalnem kontekstu, značilna visoka obdavčitev dela, kar potrjuje našo četrto hipotezo.

Panelna regresijska analiza je potrdila obstoj negativne povezanosti med davčnim primežem in rastjo zaposlenosti. Iz tega sledi, da znižanje davkov na delo spodbuja delodajalce k ustvarjanju novih delovnih mest in s tem povečuje povpraševanje po delu ter tudi ponudbo dela (gl. OECD 2009a, b). Znižanje davkov bi bilo še posebej dobrodošlo v državah z večjim deležem nizkokvalificirane delovne sile, saj je tam negativna povezanost med obdavčitvijo dela in zaposlenostjo še močnejša (gl. Góra in dr. 2006).

Iz opisanih empiričnih in teoretičnih ugotovitev izhajajo jasna priporočila za ekonomsko politiko: EU mora nadaljevati dinamiko zniževanja obdavčitve dela, saj bo s tem vplivala na povečanje zaposlenosti in znižanje brezposel-

¹⁴ Negativno povezanost med davčnim primežem in rastjo zaposlenosti sta na vzorcu držav članic EU potrdila tudi Kosi in Bojnec (2009).

nosti, kar se bo odrazilo v večji produktivnosti in izboljšanju konkurenčnosti gospodarstva.¹⁵ Po zadnjih dosegljivih podatkih je povprečna stopnja zaposlenosti v EU-27 v prvem četrtletju leta 2010 upadla na 63,7 % kot posledica gospodarske recesije (Eurostat 2010). Če želi EU-27 doseči 70-odstotno stopnjo zaposlenosti in s tem izpolniti cilj Lizbonske strategije, bi morala povišati zaposlenost za 6,3 odstotne točke (oz. za približno 10 %), kar bi zahtevalo višjo stopnjo rasti zaposlenosti in seveda večje znižanje davčnega primeža (po izračunih¹⁶ približno za 25 % pri drugih nespremenjenih razmerah). V skupini držav EU z visokim davčnim primežem je zahtevano znižanje obdavčitve dela še večje, saj povprečna stopnja zaposlenosti v prvem četrtletju leta 2010 znaša le 58,8 %. Vendar pa znižanje davčnega primeža, ki ga moramo razumeti kot večletni proces, ni zadosten ukrep za povečanje zaposlenosti, saj je visoka stopnja brezposelnosti v številnih državah članicah EU tudi posledica visokih nadomestil za brezposelnost, sistema pogajanj o plačah in močnih sindikatov, pomanjkanja učinkovitih ukrepov in zakonskih določb na področju prožne varnosti, razlik v porazdelitvi plač znotraj EU itd.¹⁷

Ugotovitve prispevka so, na splošno, v skladu z ugotovitvami drugih empiričnih raziskav, saj potrjujejo škodljiv učinek davčnega primeža na rast zaposlenosti. Vendar ne smemo pozabiti na omejitve teh ugotovitev, ki izhajajo iz dostopnosti kakovostnih časovnih informacij o davčnem primežu, njegovi strukturi in drugih mehanizmih na trgu dela, majhnega števila uporabljenih spremenljivk in s tem na problem neupoštevanih/izgubljenih spremenljivk in nezadosten vir variacij. Nadaljnje analize bi morale vprašanje o povezanosti med obdavčitvijo dela in zaposlenostjo bolj podrobno analizirati po posameznih državah, po posameznih tipih družin in ravneh dohodka ter znotraj širšega ekonomskega okvira ter upoštevati tudi učinke ekonomske in finančne krize na stanje na trgu dela in s tem na obdavčitev dela.

7 Literatura

1. Alesina, A. in R. Perotti (1997). The Welfare State and Competitiveness. *American Economic Review* 87 (5): 921–939.
2. Arnold, J. (2008). Do Tax Structures Affect Aggregate Economic Growth?: Empirical Evidence from a Panel of OECD Countries. *OECD Economics Department Working Papers* 643.
3. Bassanini, A. in R. Duval (2006). Employment Patterns in OECD Countries: reassessing the role of policies and institutions. *OECD Economics Department Working Paper* 486.
4. Behar, A. (2009). Tax Wedges, Unemployment Benefits and Labour Market Outcomes in the New EU Members. *AUCO Czech Economic Review* 3 (2009): 71–94.
5. Belot, M. in J. C. van Ours (2004). Does the Recent Success of some OECD Countries in Lowering their Unemployment Rates lie in the Clever Design of their Labour Market Reforms? *Oxford Economic Papers* 56 (4): 621–642.
6. Blanchard, O. (2006). European Unemployment. *Economic Policy* 21 (45): 5–59.
7. Carone, G., K. Stovicek, F. Pierini in E. Sail (2009). Recent reforms of the tax and benefit systems in the framework of flexicurity. *European Economy, Occasional Papers* 43.
8. Daveri, F. in G. Tabellini (2000). Unemployment, Growth and Taxation in Industrial Countries. *Economic Policy* 15 (30): 47–104.
9. Dolenc, P. in M. Vodopivec (2005). Tax wedge on labor: Slovenia vs. EU and OECD Countries. V: *Managing the Process of Globalisation in New and Upcoming EU Members*. Koper: Faculty of Management.
10. Ederveen, S. in L. Thissen (2004). Can labor market institutions explain unemployment rates in new EU member states? *European Network of Economic Policy Research Institute Working Paper* 27.
11. European Commission (2009a). *Employment in Europe 2009*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.
12. European Commission (2009b). *Taxation trends in the European Union – Data for the EU Member States and Norway*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.
13. European Commission (2009c). *Labour Market and Wage Developments in 2008*. Brussels: Directorate-General for Economic and Financial Affairs.
14. European Employment Observatory (2009). *Quarterly Reports*. Birmingham: European Employment Observatory.
15. Eurostat (2009). *Eurostat Statistical Database, Labour Market*. Dosegljivo: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/>.
16. Eurostat (2010). *Eurostat Statistical Database, Labour Market*. Dosegljivo: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/>.
17. Góra, M., O. Rohozynsky, I. Sinitsina in M. Walewski (2009). *Social Security Driven Tax Wedge and Its Effects on Employment and Shadow Employment. CASE Network Studies & Analyses No. 398/2009*. Warsaw: Center for Social and Economic Research.
18. de Haan, J., J. E. Sturm in B. Volkerink (2003). How to Measure the Tax Burden on Labour at the Macro-Level. *CESifo Working Paper* 963.

¹⁵ Gl. tudi Žižmond in Novak (2007).

¹⁶ Izračun potrebnega znižanja davčnega primeža izhaja iz diskriminantne funkcije, predstavljene v pogl. 4.1.

¹⁷ Podroben opis ukrepov, sprejetih na področju trga dela v državah članicah EU, je v Carone in dr. (2009) in v četrtletnih poročilih European Employment Observatory (2009).

19. Kosi, T. in Bojnec, Š. (2006). The impact of labour taxation on job creation and unemployment. *Ekonomicky časopis* 54 (7): 652–667.
20. Morawski, L. in M. Myck (2008). 'Klin'-ing Up: Effects of Polish Tax Reforms on Those In and on Those Out. *IZA Discussion Paper* 3746.
21. Nickell, S. in R. Layard (1999). Labour Market Institutions and Economic Performance. V: *Handbook of Labor Economics*, ur. O. Ashenfelter in D. Card. Amsterdam: North Holland.
22. Nickell, S. (2003). Employment and Taxes. *CESifo Working Paper* 1109.
23. OECD (2006). *OECD Employment Outlook: Boosting Jobs and Incomes*. Paris: OECD.
24. OECD (2008). *Taxing Wages 2007–2008*. Paris: OECD.
25. OECD (2009a). *OECD in Figures 2009*. Paris: OECD.
26. OECD (2009b). *OECD Employment Outlook: Tackling the Job Crisis*. Paris: OECD.
27. OECD (2009c). *OECD Reviews of Labour Market and Social Policies: Slovenia*. Paris: OECD.
28. OECD (2009d). *Going for Growth 2009: Structural Policy Indicators, Priorities and Analysis*. Paris: OECD.
29. OECD.Stat (2009). Statistical database. Dosegljivo: <http://www.sourceoecd.org/>
30. database/OECDStat.
31. Statistični urad Republike Slovenije (2009a). *Statistične informacije: Trg dela*. Št. 9. Ljubljana: SURS.
32. Statistični urad Republike Slovenije (2009b). *Statistične informacije: Trg dela*. Št. 119. Ljubljana: SURS.
33. Statistični urad Republike Slovenije (2009c). Statistični podatkovni portal: Trg dela. Ljubljana: SURS.
34. Stubelj, I. (2010). Valuation of Slovene Publicly Traded Companies with a Valuation Model Based on Expected Earnings and Growth Opportunities. *Managing Global Transitions* 8 (1): 23–47.
35. Šeparović, A. (2009). Utjecaj poreznog klina na nezaposlenost u zemljama OECD-a i usporedba s Hrvatskom. *Financijska teorija i praksa* 33 (4): 463–477.
36. Vodopivec, M. (2005). *Income Support for the Unemployed. Issues and Options*. Washington, DC: World Bank.
37. Vörk, A., R. Leetmaa, A. Paulus in S. Anspal (2006). Tax-benefit System in the New Member States and their Impact on Labour Supply and Employment. *PRAXIS Center for Policy Studies Working Paper* 29/2006.
38. World Bank (2005). Special Topic: Labor Taxes and Employment in the EU-8. *World Bank Quarterly Report* April 2005, Part II.
39. *Zakon o dohodnini-1* (2004). Uradni list RS, št. 17/2005 (24. februar 2005).
40. *Zakon o dohodnini-2* (2007). Uradni list RS, št. 117/2006 (16. november 2006).
41. Žižmond, Egon in Novak, M. (2007). Controversies of technology convergence within the European Union. *Industrial Management & Data Systems* 5 (107): 618–635.

Primož Dolenc je doktoriral na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani na temo upravljanja finančnega premoženja in dolga države. Strokovno je delal kot sodelavec zakladnice Ministrstva za finance. Na Fakulteti za management v Kopru je nosilec predmetov s področja financ in sodelavec pri različnih raziskovalnih projektih. Njegova področja raziskovanja so usmerjena predvsem v makroekonomske študije in študije s področja financ in finančnih trgov.

Primož Dolenc graduated from the Faculty of Economics at the University of Ljubljana with a PhD in finance. His expertise is in corporate and public finance, with a special research interest in financial markets and labour market economics. He works as an assistant professor at the Faculty of Management, lecturing on corporate finance, financial management, and financial economics. He is the former head of money market operations at the State Treasury, executive director for finance in a larger corporation, and the director of the Treasury Department at the third largest Slovenian bank.

Suzana Laporšek je diplomirala na Fakulteti za družbene vede, smer Mednarodni odnosi, in na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani, smer Mednarodna ekonomija. Magistrski študij je nadaljevala na Ekonomski fakulteti v Ljubljani, kjer je trenutno tudi študentka doktorskega študija na smeri Ekonomija. Na Fakulteti za management Univerze na Primorskem je zaposlena kot mlada raziskovalka in asistentka. Njena področja raziskovanja so usmerjena predvsem v študije s področja trga dela.

Suzana Laporšek graduated from the Faculty of Social Sciences' international relations programme and the Faculty of Economics' international economics programme at the University of Ljubljana. She continued her master's degree studies at the Faculty of Economics, Ljubljana, where she is currently a PhD student in the economics doctoral programme. She is employed by the Faculty of Management Koper, University of Primorska, as a junior researcher and assistant. Her research interests are focused on labour market economics studies.